

באר התורה / הג"ר יעקב אשר פלדמן, מח"ס 'כתב משה' ושא"ס, ירושלים

פרשת וירא

"ויגד לאברהם לאמר הנה ילדה מלכה"

רצה מאד להקריב שני בניו לה'. וע"כ היה מצער שלא נתן אשה ליצחק מכבר ואז כבר ילדו לו בנים והניחו השי"ת לשחוט אותו, כי לא היה שואל עוד את הקב"ה במה יתקיים כה יהיה זרעך. **כי אברהם חשב בלבו אשר בעבור זאת לא הניחו הקב"ה לשחוט את בנו. ולכן ויגד וגו' הנה ילדה מלכה בנים וגו'. פי' שניחם את עצמו שלא היתה המניעה ממנו כי עדיין לא נולדה בת זוגו, עכ"ל.**

א-

ולפי דבריהם ענין הבשורה על לידת רבקה, היא מישך שייכא להעקידה, שהוא גילוי על ציוויו של הקב"ה, דמה שאמר הקב"ה לאברהם "קח את בנך" וכו', לא היה כוונתו שחטוהו אלא העלתו, וכמו שפרש"י (שם יב) "אסיקתיה אחתיה", ודו"ק. **גם חזינו מכאן** את רום מדרגתו של אברהם שניצטער מאד ונשפל רוחו על שלא זכה לגמור את צווי ה' בשלימות הגמור, והרהר בלבו לאמר כי הוא עצמו חייב בדבר.

וכיון שהוא גילוי על ציווי העקידה וגם על מדרגתו של אברהם, שפיר שייכא פרשה זו להעקידה ולקרותה בראש השנה, ולהזכיר זכות עקידת יצחק, וכמשי"כ במ"ב (סי' תרי"א ס"ק א).

גם לפי מש"כ בפסיקתא אמר אברהם בני קודש עולה כליל היאך ישא אשה מן ארץ כנען, **ולפי מש"כ בהעמק דבר** אבל עתה כאשר נתעלה במעלה עליונה שאפשר להיות דבוק בה' ושוב לא היה חשש שמא ישוב למשפחתו, הותר לו לזכור מהם ולחקור עליהם. שייכא פרשה זו לענין העקידה ולקרותה בר"ה.

ב-

באלשיך (שם) ובזה נבא אל ענין אומרו לאמר, כי הלא לא יתיישב כי למי יתעתד לאמר אברהם הענין. אך הוא לתת טעם מה יתן ומה יוסיף לאברהם מה שהוגד לו כי ילדה מלכה בנים את עוץ ואת בוז כו'. על כן אמר מה שהוגד לאברהם אינו בשביל עוץ ובוז כו' מצד עצמם, כי אם למה שנמשך מאלה מה שבתואל ילד את רבקה, שיהיה ככובר בכבד עד מצוא המרגליות ואז זורק את החול ונוטלה. והוא כי היה בשורתו שהיא בת זוגו של יצחק **וזהו אומרו 'לאמר', כלומר מה שיוגד הוא כדי לאמר הנמשך, שהוא ובתואל ילד את רבקה, עכ"ל.**

ולפי המתבאר ברמתיים צופים ובפה קדוש שמה שלא נתקיים רצונו להקריב את יצחק ע"ג המזבח, אינו בסיבתו שהרי רק עתה נולדה בת זוגו, **וי"ל עדר"ז? פי' תיבת לאמר שהוגד לו בזה כי מה שלא נשחט יצחק לא היה בסיבת שלא השיאו אשה שהרי רק עתה נולדה בת זוגו.**

ג-

בדרשות חת"ס (ח"ג עמוד לא) בד"ה "ויהי אחרי הדברים האלה" (וירא כב כ) אחז"ל (רבה פרשה נו סי' ג, ורש"י שם) בשונו מהר המוריה היה אברהם מהרהר ואומר אלו היה בני שחוט כבר היה הולך בלא בנים, היה לי להשיאו אשה מבנות ענר וכו'. בשרו הקב"ה שנוולדה רבקה בת זוגו, וזהו אחרי הדברים האלה הרהורי דברים שהיו ע"י עקידה. ויש לעיין הלא בתחילה לא הרהר אחר מדותיו ומ"ט הרהר אח"כ וכו', עכ"ל.

ולפי המתבאר מיושב שפיר דהיה סבור כי אילו היה משיאו אשה מקודם והיו לו כבר בנים היה זוכה לקיים מצוות והעלה לעולה בשלימות.

ד-

"ופילגשו ושמיה ראומיה ונתלד גם הוא את טבח ואת גחם ואת תחש ואת מעקה" ע"כ (וירא כב כד) **בספר אוהב ישראל** (שם) כתב, מצאתי בקובץ ישן: תחש מעכה. "תחש" ר"ת "תקעו חדש שופר", "מעכ"ה" ר"ת מלך על כל העולם". **ולרמוז זה קורין פרשה זו ברי"ה יום ב', והמשכיל יבין את כל זאת, עכ"ל.**

-לתגובות בתא קולי: 6243666-2-152-

-ובפקס: 6243666-2-153-

"ויהי אחרי הדברים האלה ויגד לאברהם לאמר הנה ילדה מלכה גם הוא בנים לנחור אחיק" ע"כ (וירא כב כ).

בפי' רש"י (שם) בד"ה אחרי הדברים האלה ויגד וגו' - בשונו מהר המוריה היה אברהם מהרהר ואומר אילו היה בני שחוט כבר היה הולך בלא בנים, היה לי להשיאו אשה מבנות ענר אשכול וממרא, בשרו הקדוש ברוך הוא שנוולדה רבקה בת זוגו, וזהו אחרי הדברים האלה הרהורי דברים שהיו על ידי עקידה, עכ"ל.¹

א-

פסיקתא זוטרתא (לקח טוב, וירא כב כ) "ויהי אחר הדברים האלה ויגד לאברהם לאמר. אחר הרהורי דברים, ומה דברים היה לו, **אמר אברהם בני קודש עולה כליל היאך ישא אשה מן ארץ כנען, מיד עד שהוא עומד בהר המוריה נתבשר שנוולד זוגו של יצחק, עכ"ל.**

ב-

ובהעמק דבר (שם) "אחרי הדברים האלה". סמך ענין לזה, דבאמת לכאורה פלא, וכי כך דרכו של אברהם אבינו שהיה מקרב את קרוביו עד שמסר נפשו על לוט בן אחיו, ולמה לא חקר בכל זה המשך משלום נחור אחיו, והלא דבר הוא, אבל הוא אשר ביארנו ריש פי' לך, שבדבר ה' לך מארצך וממולדתך ומבית אביך, נכלל שהוא מוזהר להסיח דעת מבית אביו, ואסור היה לו לזכור מהם. **אבל עתה כאשר נתעלה במעלה עליונה שאפשר להיות דבוק בה' ושוב לא היה חשש שמא ישוב למשפחתו, הותר לו לזכור מהם ולחקור עליהם, אז הוגד לו, עכ"ל.**

ג-

בשיר מעון² (עניני ראש השנה) בד"ה ילדה מלכה וכו', **ויש לדקדק העקידה שפיר קורין בראש השנה, כדי שיזכור לנו זכות אבות [-פי' אברהם ויצחק] אבל פרשה זאת, מה שייכות יש לה לקריאת ראש השנה. ויש לומר** כי זה שייך ג"כ לנסיון העקידה, כיון שלא שמע אברהם עד עתה אם ילדה מלכה לנחור, הנה הרן נשרף בכבשן האש (בפי' רש"י לעיל נח יא כח) ולו שתי בנות שרה ומלכה, ואם גם מלכה לא ילדה בנים לנחור אחיו, אזי בעקידת יצחק לעולה היתה כלה כל זרע משפחת אביו וכו', **והיה נסיונו גדול ושייך זה להעקידה, עכ"ל.**

ד-

גם י"ל והוא על פי מש"כ רש"י (שם), בשונו מהר המוריה, היה אברהם מהרהר ואומר אילו היה בני שחוט כבר היה הולך בלי בנים וכו', וזהו 'אחרי הדברים האלה' הרהורי דברים שהיו ע"י העקידה, עכ"ל.

וברמתיים צופים בתנא דבי אליהו זוטא (פי"ד אות ה) **בשם האדמו"ר מקאצק**, "אחרי הדברים האלה" וכו' (וירא כב כ) פי' רש"י וכו', **הענין שאברהם אבינו היה אחר העקידה, במדריגה שהצטער מאוד ונשפל רוחו, לאשר לא זכה לגמור את צווי ה' בשלימות הגמור, והרהר בלבו לאמר כי הוא עצמו חייב בדבר, שלא נגמר ונעשה החפץ ורצון הבורא, להקריב את יצחק בנו ע"ג המזבח, כי הקב"ה הבטיחו כ"י ביצחק יקרא לך זרע" (וירא כא יב), וממילא כאשר לא היה עדיין ליצחק זרע, לא היה במציאות כלל שיהיה נקרב עולה וכו'. בשרו הקב"ה שאל יצטער בזה כלל, באשר לא היה שום מציאות שיהיה ליצחק זרע עד עכשיו וכו', ומתחילה כשצויתך לא אמרתי שחטוהו אלא העלהו, ובודאי נעשה מאמרו על ידך, בלי שום הפסד וגרעון כלל, עכ"ל.**

ה-

בספר פה קדוש (שם) בד"ה ויהי אחרי הדברים האלה ויגד לאברהם לאמר הנה ילדה מלכה גם היא בנים לנחור אחיק. פי' רש"י ז"ל אברהם היה מהרהר אם היה בני שחוט כבר הייתי בלא בנים. **ולכאורה קשה** למה הרהר על דבר שאין כיון שעבר אין, אלא הרהורו של אברהם היה כך כמו שאמרנו שאברהם

¹ בראשית רבה (וירא פרשה נו סי' ג) ויהי אחרי הדברים האלה אחר הרהורי דברים שהיו שם מי מהרהר אברהם הרהר אמר אילו מת בהר המוריה לא היה מת בלא בנים עכשיו מה אעשה אשיאנו מבנות ענר אשכול וממרא שהן צדקניות

² וכי מה איכפת לי מיוחסים א"ל הקדוש ברוך הוא אין אתה צריך כבר נולד זוגו של יצחק הנה ילדה מלכה גם היא וכו' עכ"ל.
³ נדפס בחי' חת"ס סוף חומש דברים.